

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มีสาระสำคัญ ๔ แนวทาง คือ

๑. ค้ำครอง ส่งเสริม
และการขยายสิทธิ
เสรีภาพ

๓. การเมืองมีความโปร่งใส
มีคุณธรรมและจริยธรรม

๒. ลดการผูกขาด
อำนาจรัฐ
และเพิ่มอำนาจ
ประชาชน

๔. ทำให้องค์กรตรวจสอบ
มีความอิสระ เข้มแข็ง
และทำงานอย่างมี
ประสิทธิภาพ

19 สิงหาคม 2550

ลงประชามติ

ร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับ พ.ศ. 2550

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาร่างรัฐธรรมนูญ โทร. 1743

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มีสาระสำคัญ ๔ แนวทาง คือ

๑. การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและเสรีภาพให้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมากกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิทธิและเสรีภาพที่เพิ่มขึ้น อาทิ

- ๑) คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด
- ๒) ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- ๓) สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ได้รับการคุ้มครองอย่างไม่เคยมีก่อน ไม่เพียงแต่ห้ามปิดกั้นการสื่อมวลชนเท่านั้น ยังห้ามแทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร รวมทั้งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชนด้วย เพื่อป้องกันการใช้สื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ของตนเอง

๔) ประชาชนได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๒ ปี โดยเท่าเทียมกัน

๕) เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นในการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

๖) บุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัย และไม่มีรายได้เพียงพอมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเป็นครั้งแรก

๗) ขยายสิทธิชุมชน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียก่อน ชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้ององค์กรของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิชุมชน

๘) ในการทำหนังสือสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลาย ที่มีผลกระทบต่อประชาชน รัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน และต้องแก้ไขเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการลงนามในหนังสือสัญญาอย่างรวดเร็ว เหนือและและเป็นธรรม

๙) ให้สิทธิประชาชนเป็นครั้งแรก โดยกำหนดให้ ๕๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อเพื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้

๑.๒ ทำให้การใช้สิทธิและเสรีภาพง่ายขึ้นกว่าเดิม

๑) สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองไว้แม้ว่ายังไม่มีกฎหมายออกออกมารองรับประชาชนก็สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพเหล่านั้นได้ทันที โดยการร้องขอต่อศาล

๒) ลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายจาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือเพียง ๑๐,๐๐๐ ชื่อ และลดคนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือเพียง ๒๐,๐๐๐ ชื่อ

๑.๓ ทำให้การใช้สิทธิเสรีภาพ มีประสิทธิภาพและมีกระบวนการคุ้มครองอย่างชัดเจน

๑) กำหนดระยะเวลาในการตรวจกฎหมายลูก เพื่อรองรับเรื่องต่างๆ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติได้ชัดเจน (ส่วนใหญ่ประมาณ ๑ ปี)

๒) ประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ในกรณีที่กฎหมายมีบทบัญญัติที่มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

๓) ชุมชนมีสิทธิฟ้องศาลได้ กรณีที่มีการละเมิดสิทธิของชุมชน

๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฟ้องศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑.๔ ทำให้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีความชัดเจนและผูกพันรัฐมากกว่าเดิม ทั้งปรับปรุงการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมขึ้น

๑) ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคลากรมี

๒) ลดจำนวนประชาชนที่เข้ารับราชการ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน และให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมระดับท้องถิ่น

๓) ลดจำนวนประชาชนที่เข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง และการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น รวมทั้งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับดูแลการบริหารจัดการ

๔) เสริมสร้างอำนาจทางการเมืองให้แก่ประชาชน

๑) ให้ประชาชนและชุมชนมีอำนาจในการฟ้องร้องรัฐที่ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมได้

๒) ให้ประชาชนใช้สิทธิทางการเมืองได้ง่ายขึ้น เช่นการลดจำนวน

๒. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชน

๒.๑ เสริมสร้างอำนาจทางการเมืองให้แก่ประชาชน

๑) นายกรัฐมนตรีอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๘ ปี

๒) การตราพระราชกำหนดของรัฐบาลจะต้องถูกตรวจสอบโดยเคร่งครัดจากศาลรัฐธรรมนูญมิใช่ตามอำเภอใจของรัฐบาลอีกต่อไป

๓) มีหมวดการเงิน การคลัง และงบประมาณขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เพื่อมิให้รัฐบาลใช้จ่ายเงินอย่างไม่มีวินัยทางการเงิน และงบประมาณ และรายจ่ายงบกลางต้องมีจำนวนจำกัดและต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นด้วย

๔) กำหนดให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เพื่อมิให้อิสระในการพิจารณาสั่งคดีและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม

๕) ห้ามควมรวมพรรคการเมือง ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรยังไม่สิ้นสุดลง เพื่อป้องกันการเกิดเสียงข้างมากอย่างผิดปกติในสภา

๒.๒ ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงราชการประจำ

๑) ให้สมาชิกวุฒิสภาปลอดจากอิทธิพลของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

๒) ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงราชการประจำ

๓. ทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม (เติมสิ่งที่ขาดหายไป ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐)

๓.๑ บัญญัติหมวดจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดโทษ การดำเนินมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่ง

๑) กำหนดมาตรการเพื่อไม่ให้มีผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ต้องไม่เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติซึ่งครอบคลุมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง และการเสนอกฎหมาย ทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น

๒.๒ จำกัดการผูกขาดและการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาล

๒.๓ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอิสระจากการครอบงำของพรรคการเมือง เพื่อทำหน้าที่ในฐานะผู้แทนประชาชนได้อย่างเต็มที่ โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ

๒.๔ ให้สมาชิกวุฒิสภาปลอดจากอิทธิพลของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

๒.๕ ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงราชการประจำ

๓. ทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม (เติมสิ่งที่ขาดหายไป ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐)

๓.๑ บัญญัติหมวดจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดโทษ การดำเนินมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่ง

๓.๒ กำหนดมาตรการเพื่อไม่ให้มีผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ต้องไม่เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติซึ่งครอบคลุมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

๓.๓ การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความเข้มข้นขึ้น ขยายไปถึงทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะต้องเปิดเผยให้แก่สาธารณชนทราบ เช่นเดียวกับของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

๓.๔ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก แม้จะมีการรอลงโทษ ก็พ้นจากตำแหน่ง

๓.๕ ห้ามประธานสภา รองประธานสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ดำเนินการในลักษณะที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๑) ประธานสภาและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ในระหว่างดำรงตำแหน่ง จะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองไม่ได้

๒) นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ห้ามมิให้ออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ หรือการมีส่วนเสียในเรื่องนั้น

๔) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเปิดอภิปราย นายกรัฐมนตรีได้ง่ายขึ้น โดยใช้เสียงเพียง ๑/๕ และรัฐมนตรี ๑/๖ หรือเมื่อครบ ๒ ปี ในกรณีเสียงไม่ถึงสามารถเปิดอภิปรายได้ด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยไม่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอื่นได้

๔.๓ จัดให้มีระบบการตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๑) การให้ใบเหลือง ใบแดงของคณะกรรมการเลือกตั้งในกรณี ส.ส./ส.ว. สามารถอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบละเอียดการปฏิบัติหน้าที่ หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ

๔. ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็งและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑ ปรับปรุงระบบการสรรหา องค์กรตรวจสอบเพื่อให้ความอิสระและเหมาะสมกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรอย่างแท้จริง

๔.๒ ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และระบบการทำงานขององค์กรตรวจสอบให้ดียิ่งขึ้น

๑) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับฟ้องโดยตรงในเรื่องที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพได้

๒) ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

๓. ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถหยิบยกเรื่องที่เกิดความเสียหายต่อประชาชนโดยรวมถึงการลงคะแนนโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องเรียน

๔) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเปิดอภิปราย นายกรัฐมนตรีได้ง่ายขึ้น โดยใช้เสียงเพียง ๑/๕ และรัฐมนตรี ๑/๖ หรือเมื่อครบ ๒ ปี ในกรณีเสียงไม่ถึงสามารถเปิดอภิปรายได้ด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยไม่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอื่นได้

๔.๓ จัดให้มีระบบการตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๑) การให้ใบเหลือง ใบแดงของคณะกรรมการเลือกตั้งในกรณี ส.ส./ส.ว. สามารถอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบละเอียดการปฏิบัติหน้าที่ หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ

فراڻڪان فرليڪان نڪارا تاي تاهون 2550 ب

2) چف ڪنتوا اوله ڪراچان ميسي ذفريسا
دغن تڪاس درفد محڪامه فرليڪان يوڪن تنوروت هائي
ڪراچان.

3) ادا ڪيڪوري ڪاواغن دان بلنجوان منجدي
ڪالي يڄ فرتام دالم نڪارا تاي، سفاي ڪراچان تيدق
مبلنجوان دغن تيدق ادا يسيفلين دسڪي ڪاواغن دان
بلنجوان دان فربلنجان تغه ميسي ادا جمله يڄ ترحق دان
ميري الاسن دان مستحق.

4) منتو سفاي فرتوبوهن حاڪيم منجدي
فرتوبوهن مفيكوت فرليڪان اوننوق بيپاس دالم مېوات
ڪفوتوسن ڪيس دان مېوات ڪرج سفاي برجالن دغن
عاديل.

5) دلاراغ برڪومفول فارتې داننارا عمور واڪيل
رعيت يڄ بلوم برلخير اوننوق منجاڪ ميمول سوارا يڄ
بايق دغن تيدق برفاتوتن.

2.3 ميري اهلي واڪيل رعيت بيپاس
درفد جڪان اوله فارتې، سفاي مېوات ڪرج دالم
ڪدودوقن واڪيل رعيت دغن سفوهن دغن مننوكن
سفاي اهلي واڪيل رعيت بيپاس درفد فارتې دالم ملتف
سوالن دان فربهاسن دان منورون فرستوجوان ددالم
فربهاسن دتيدق هزارف.

2.4 ميري اهلي سناتور بيپاس درفد
ڪواس درفد فارتې دغن سبتر ن.

2.5 دلاراغ اهلي وڪيل رعيت دان
اهلي سناتور ماسوق مفرڪواس ڪاڪيڻاڻ ڪراچان.

3 مېواتڪن فوليتيڪ جلس برسامر ڪبتاران دان
ڪيڀيڪن (ملمبه فرڪارا يڄ هيلغ ددالم فرليڪان 2540)

3.1 مننوق ڪناڪري ڪيڀيڪن اوله
مريڪ يڄ برجاتن دسڪي فوليتيڪ دان ڪاڪيڻاڻ ڪراچان
دغن جلس، دغن منتر حڪومن مريڪ يڄ ملڪا باڪي
مريڪ يڄ برجاتن دسڪي فوليتيڪ منوجو ڪفد منجابوت
درفد جوانن.

4) جوانن ڪواس حق ڪمانسيان نڪارا، مندعوا
محڪامه فرليڪان دان محڪامه فنتديبران جيڪ ادا ملمفواي
حق مانسي.

1.4 مېواتڪن چارا فرليسي اساسي
ڪراچان جلس دان تريڪت ڪراچان ماڪين برغبه درفد
بيپاس، جوڪ مفرپايڪي چارا مفرلواسڪن ڪواس ڪفد
فرتوبوهن فنتديبران بهاڪين تمفاتن.

1) مفرپايڪن سيستم فغورسن ڪرج ڪاڪيڻاڻ
اوله فرتوبوهن فنتديبران تمفاتن، ميري ڪاڪيڻاڻ
برڪدودوقن منجدي ڪاڪيڻاڻ ڪراچان سفرت مان جوڪ
ڪاڪيڻاڻ ڪراچان دان ادا اهلي جوانن ڪواس منجاڪ
سيستم ڪعاديلن ذفريغڪت تمفاتن.

2) مفروراغڪن جمله رعيت يڄ ماسوق نام
منجابوت اهلي فوليتيڪ دان مفرجورڪن فميتوڪن اونداغ
تمفاتن، جوڪ ميري فرتوبوهن فنتديبران تمفاتن ملافور چارا
منروسڪن ڪرج ڪفد رعيت دالم حال مفاتور بلنجوان
فربلنجا، دان حصيل ڪرج دالم ستاهون، سفاي رعيت
داقت ماسوق چفور ددالم مريقسا دان منجاڪ فغورسن.

2 مفروراغڪن ايڪاتن ڪواس ڪراچان دان منمبه
ڪواس رعيت.

2.1 مينا ڪواس فوليتيڪ ڪفد رعيت.

1) ميري رعيت دان مشاراڪت ادا ڪواس دالم
مندعوا ڪراچان يڄ مفرڪون ڪواس يڄ تيدق عاديل.

2) ميري رعيت مفرڪون حق دسڪي فوليتيڪ
برغبه موده سفرت مفروراغڪن جمله رعيت دالم ماسوق نام
مجت اهلي فوليتيڪ دان مفرجورڪن اونداغ - اونداغ
ذفريغڪت نڪارا دان تمفاتن.

2.2 منجڪن ايڪاتن فوتوس دان چارا
مفرڪون ڪواس يڄ تيدق عاديل اوله ڪراچان.

1) فردن منزي برادا ددالم جوانن تيدق ملتبه
8 تاهون

1) ميري محڪامه فرليڪان برڪواس منرما دعوان
سچارا بتول دالم حال يڄ رعيت دلغڪر حق دان ڪيپاسن.

ادا ایسیکن دوغان یغ فنتیغ 4 چارا ایاله

1. منجاك مكالقكن دان مفرلواسكن كیبیاسن رعیت دغن سفنوهن.

1.1 منمبه حق دان کیبیاسن سماکین باقی لبیه درفد یغ ادا یغ باقی درفد لمباك نکارا تاي تاهون 2550 ب حق دان کیبیاسن یغ برقمبه سفرت.

1) منجاك معلومت فریادی یغ تیدق مغلکنکو حق.

2) رعیت دافت ماسوق سمفی کفد فراتوران کعادیلن دغن سوده سنغ چفت دان ملیمفوتی.

3) حق دان کیبیاسن اوله وارتاوان دجاك یغ تیدف فرنه ادا سلوم این بوکن چوم دلاراغ منوتوب فغوروسن کومفولن سهاج جوک ملاراغ ماسوق کدالم وارتاوان ددالم مبری بریتا دوک ملاراغ مریک یغ برجواتن دسکی فولیتیق منجدي توان فغوروسن اتو اورغیغ مکنغ ساهم دالم فغوروسن بریتا، اونتوق منجاك مغلکون بریتا اونتوق فایده کفد دیری سندیری.

4) رعیت مندافت فندیقیکن دغن تیدق فایه مبابر 12 تاهون.

5) کاتق - کاتق فمودا دان اهلی کلوارک مندافت حق ددالم مفرکمغلکن توبوه بدن جیوا دان عقل فیکران.

6) مریکن یغ تیدق ادا نمتت تیغکل تیدق ادا فندافاتن یغ منچوکوفی برحق مندافت فرتولوغن درفد کراجان منجدي کالی یغ فرتام.

7) مفرلواسکن حق مشاراکت منروسکن فروجیک اتو فغوروسن یغ ممکن ممواتکن ترعقیبت یغ برات ترهداف عالم سکیر اتو عام سمولاجدی مسقی مموات سفای ادا فراتوران مندغر فندافاتن درفد رعیت دان مریک یغ منریما فایده ترلیبه دهولو، مشاراکت یغ برحق مندعوا فرتوبوهن کراجان، سفای منونای

تغکوغجواب یغ اونداغ - اونداغ منتوکن منریما حق مشاراکت.

8) ددالم مموات سورات فرجنجین دانتارا نکارا سموا یغ اکن ترعقیبت ترهداف رعیت، کراجان مستیله مغادا منریما فندافاتن درفد رعیت ترلیبه دهولو دان مفرکر مساله کفد مریک یغ ترعقیبت درفد تنداتاغن دالم سورات فرجنجین دغن چفت برفاتوتن دان عادیل.

9) مبری حق رعیت منجدي کالی یغ فرتام دغن منتوکن 50,000 اورغ ماسوق نام اونتوق مبری تواران مفرکاران برقمبه ترهداف فرلمباکان.

1.2 ممواتکن چارا مغلکون حق دان کیبیاسن یغ لبیه موده درفد دهولو.

1) حق دان کیبیاسن یغ فرلمباکان منمنریما دان منجاك ایت، ولوفون بلوم لاکلی ادا اونداغ - اونداغ اتق یغ کلوار منریما، رعیت فون دافت منکون حق دان کیبیاسن سموا ایت سلالو دغن فریمان درفد محکامه.

2) مفروراشکن جمله رعیت دالم ماسوق مغلجور مراشکا فرلمباکان درفد 50,000 اورغ تیغکل چوم 10,000 اورغ، دان منجابوت مریک یغ برجواتن دسکی فولیتیک درفد 50,000 نام تیغکل چوم 20,000 نام.

1.3 یغ ممواتکن چارا مغلکون حق کیبیاسن برکوالیقی دان دجاك دغن جلس.

1) منتوکن ماس دالم منجف اونداغ - اونداغ اتق اونتوق منریما ددالم بریباکای حال مغلکوت اف یغ فرلمباکان منتوکن دغن جلس (کبابقکن لیکوراغ 1 تاهون)

2) رعیت برحق مندعوا حکامه فرلمباکان سچارا بتول دالم سبب - سبب یغ اونداغ - اونداغ یغ ادا مپدیباکن اونداغ - اونداغ یغ لمقاوی حق دان کیبیاسن مغلکوت فرلمباکان.

3) مشاراکت برحق مندعوا محکامه جیک ادا ملمقاوی حق اوله مشاراکت.

3.2. منتوکن حکومن سفای تیدف ادا

فایده یغ برسوسون دسکي فولیتیک، دغن منتوکن سفای فردن منڀري دان منڀري میستیله تیدق برکوغسی اتو ممکغ ساهم اوله شراکه لاکي، سمو این مڀیکوت جمله یغ اونداغ - اونداغ منتوکن یغ ملیمفوتی کفد اسڀري دان اتق یغ بلو عقیل بلیغ.

3.3. ملافور هرت بندا دان هوتغ اوله

مریک یغ برجواتن دسکي فولیتیک سفای سماکین قوات، ممفلوواسکن سمفای کفد هرت بندا یغ برادا ددالم جکان تیدق کیرا سچارا بتول اتو تیدق بتول، چارا ملافور هرت بندا دان هوتغ اوله اهلی واکیل رعیت دان اهلی مناتور میستیله مڀري تاهو کفد اورغ رامای تاهو سفرت مان جوک فردن منڀري دان منڀري.

3.4. مڀري اهلی واکیل رعیت دان

اهلی مناتور فردن منڀري دان منڀري لقس درفد جواتن دالم سبب - سبب یغ محکامه مڀوات کفوتوسن دشچارا ولو فون منوغکو کفوتوسن جوک جتوه درفد جواتن.

3.5. ملارغی فغورسني مجلس تیمبالن

فردن منڀري دان منڀري منروسکن دالم بنتوق یغ برفایده یغ برسوسون.

1) مغوروس مجلس دان تیمبالن مجلس واکیل

رعیت سمنتارا ددالم برجواتن تیدق دافت منجدي جواتن کواس مغوروس دان برجواتن مان - مان دالم فارتی.

2) بردن منڀري دان منڀري تیدق دافت کلوار

سوارا منوروت مارکس دالم حال یغ برکنان دغن برجواتن برتوگاس اتو مندافت فایده دالم حال ایت.

4. مڀواتکن فرتوبوهن مڀیقسا کبیپاسن قوات دان بکرج دغن برکوالیتی.

4.1. مغوبه سبستم منچاری فرتوبوهن

مڀیقسا سفای بیپاس دان برفاتوتن دغن فرائن کواس کاکیتاغن کراجان اوله ستیف فرتوبوهن دغن سبترن.

4.2. مغوبه کواس کاکیتاغن کراجان

دان سیستم کرج اوله فرتوبوهن مڀیقسا دغن برتبه یایک.

2) مڀري محکامه بهاکین کیس جنایه اوله مریک

یغ برجواتن دسکي فولیتیک منجدي اورغیغ منیمغ بهواسن مریک یغ برجواتن دسکي فولیتیک سفافکه یغ سغاج تیدق ملافور ایکاون هرت بندا دان هوتن اتو ملافور سچارا یغ برپوهوغ.

3) مڀري یغد فمریقسان نکارا برکواس مغمیل

حال یغ مروکیکن کفد رعیت دغن منیمغ دغن تیدق میستین ادا فغادوان.

4) مڀري اهلی واکیل رعیت دافت مڀواک

فربهاسن فردن منڀري دغن لبیه موده دغن مڀکون سوارا چوم 5 / 1 دان منڀري 6 / 1 اتو افیل چوکوب 2 تاهون دالم کیس یغ سوارا تیدق سمفی فون دافت مڀواک فربهاسن، سلاین درفد این تله منتو سفای دافت باهس تیدق هاراب منڀري یغ ملاری درفد فربهاسن تیدق هاراب هاتی دغن برجواتن منڀري یغ لاین.

4.3. مفاداکن سیستم مڀیقسا فکراجان

اوله فرتوبوهن بیپاس مڀیکوت فرلباکان.

1) مڀري کار کونیغ کار میراه اوله اهلی جواتن

کواس فلیهن رای دالم کیس ۲۲ / ۲۶ دافن مرایو کفد محکامه ترتیغکی، ادا فون فمیلپهن فریغکت تمفان مرایو کفد محکامه مرایو اتو محکامه مرایو دایراه.

2) یغد فمریقسان نکارا برکواس مڀیقسا مریک

یغ تیدق برتوگس اتو برتوگس یغ ساله اوله کاکي تاغن کراجان.